

ראשון

И да будет, когда ты войдешь в землю,
которую Превечный, Бог твой, дает
тебе в удел, и овладеешь ею, и
поселишься в ней:

וְיִהְיֶה אֲרֵי תַעֲוִל לְאַרְעָא דִּי יִי אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לְךָ אֶחְסָנָא
וְתִירְתָּהּ וְתִיתַב בָּהּ

1 וְהָיָה כִּי־תָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ
נַחֲלָה וִירֶשְׁתָּהּ וְיִשְׁבַּת בָּהּ:

Rashi

והיה כי תבוא. וירשתה וישבת בה. מגיד שלא נתחייבו בביכורים, עד שכבשו את הארץ וחלקוה (קידושין לז:):

То возьми от начатков всех плодов
почвы, которые ты получишь от
земли твоей, которую Превечный, Бог
твой, дает тебе, и положи в корзину, и
пойди к месту, которое Превечный,
Бог Твой, изберет, чтобы водворить
там имя Свое,

וְתִסַּב מִרִּישׁ כָּל אַבָּא דְאַרְעָא דִּי תַעֲל מְאַרְעָךָ דִּי יִי
אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לְךָ וְתִשְׁוִי בְּסִלָּא וְתִהְיֶה לְאַתְרָא דִּי יִתְרַעֲי
יִי אֱלֹהֶיךָ לְאַשְׁרָאָה שְׂכִנְתָּהּ תִּמְן

2 וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית | כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיֵא

a basket

מְאַרְצֶךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ וְשַׂמְתָּ בַטֵּנָא
וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁכֶן
שְׁמוֹ שָׁם:

Rashi

מראשית. ולא כל ראשית, שאין כל הפירות חייבין בביכורים אלא שבעת המינין בלבד, נאמר כאן ארץ ונאמר להלן ארץ חֲטָה
וּשְׁעָרָה וגו' (לעיל ח, ח), מה להלן משבעת המינין שנשתבחה בהם ארץ ישראל, אף כאן שבח ארץ ישראל, שהן שבעה
מינין (מנחות פד:):

זית שמן. זית אגורי, ששמנו אגור בתוכו (ברכות לט:):

ודבש. הוא דבש תמרים:

מראשית. אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, כורך עליה גמי לסימן, ואומר הרי אלו ביכורים (בכורים פ"ג מ"א):

И прийди к священнику, который
будет в те дни, и скажи ему: сегодня
изъявляю я Превечному, Богу твоему,
что я вошел в землю, которую
Превечный клялся отцам нашим дать
нам.

וְתִיתִי לְזֶה פֶּהָנָא דִּי יְהִי בְיוֹמֵיָא הָאֵנוּן וְתִימָר לֵה
תִּיתִי יוֹמָא דִּין קָדָם יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֲרִי עֲלִית לְאַרְעָא דִּי
קִיִּים יְיָ לְאַבְהֶתְנָא לְמַתָּן לָנָא

3 וּבֹאֵת אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמְרָת אֵלָיו

הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בֹאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר

נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתְּיָנוּ לָתֶת לָנוּ:

Rashi

אשר יהיה בימים ההם. אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא:

ואמרת אליו. שאינך כפוי טובה (ספרי רצט):

הגדתי היום. פעם אחת בשנה ולא שתי פעמים (שם):

И пусть возьмет священник корзину
из руки твоей и поставит ее пред
жертвенником Превечного, Бога
твоего;

וְיֹסֵב פֶּהָנָא סְלָא מִיַּדְךָ וַיַּחֲתִנֶּה קָדָם מִדְּבָחָא דִּי
אֱלֹהֶיךָ

4 וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּנָא מִיָּדְךָ וַיַּנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבֵּחַ יְהוָה

אֱלֹהֶיךָ:

Rashi

ולקח הכהן הטנא מידך. להניף אותו (ספרי ש), כהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף (סוכה מז):

А ты возгласи и скажи пред
Превечным, Богом твоим: Арамеем
скитающимся был отец мой, и сошел
в Египет, и проживал там, с малым
числом людей, и сделался там
народом великим, сильным и
многочисленным.

וְתִתִּיב וְתִימַר קָדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְבִן אֲרַמָּא בָּעָא
לְאוֹבְדָא יְת אָבָא וְנַחַת לְמִצְרַיִם וְדַר תַּמָּן בָּעָם זֵעַר
וְהָיָה תַּמָּן לְעָם רַב תַּקִּיף וְסָגִי

5 וְעִנִּית וְאַמַּרְתָּ לְפָנַי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֲבֹד
Aramean

אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיִם וַיֵּגֶר שָׁם בְּמַתִּי מֵעַט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי
גָּדוֹל עֲצוּם וְרַב:

Rashi

וענית. לשון הרמת קול:

ארמי אובד אבי. מזכיר חסדי המקום, ארמי אובד אבי, לבן בקש לעקור את הכל כשרדף אחר יעקב, ובשביל שחשב לעשות,
חשב לו המקום כאילו עשה, שאומות העולם עובדי אלילים חושב להם הקב"ה מחשבה כמעשה:
וירד מצרימה. ועוד אחרים באו עלינו לבלותנו, שאחרי זאת ירד יעקב למצרים:
במתי מעט. שבעים נפש:

Но Египтяне делали нам зло, и
угнетали нас, и возлагали на нас
работы тяжкие.

וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרַאִי וְעִנְיָנָא וַיְהִיבּוּ עֲלֵנָא פְּלִחָנָא
קְשִׁיָּא

6 וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבָדָה קָשָׁה:

И возопили мы к Превечному, Богу
отцов наших, и услышал Превечный
голос наш, и увидел бедствие наше и
страдание наше и угнетение наше;

וְצִלִּינָא קָדָם יְיָ אֱלֹהָ דְאַבְהָתָנָא וְקַבִּיל יְיָ צְלוֹתָנָא
וְגַלִּי קְדֻמוֹהִי עֲמִלָּנָא וְלֹאוֹתָנָא וְדוּחָקָנָא

7 וְנִצְעֶק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה
to shriek

אֶת־קִלְנוּ וַיֵּרָא אֶת־עֲנִינֵנוּ וְאֶת־עֲמָלָנוּ וְאֶת־לִחְצָנוּ:

И вывел нас Превечный из Египта
 рукою крепкою и мышцею
 простертою и страхом великим и
 знамениями и чудесами.

וַאֲפָקֵנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיָדָא תְּקִיפָא וּבְזֵרַע נְטוּיָה
 וּבְחֻזְוָנָא רַבָּא וּבְאַתִּין וּבְמוֹפְתִין

И привел нас на место это, и дал нам
 землю эту, землю, текущую молоком
 и медом.

וְאַיְתָנָא לְאַתְרָא הָדִין וַיִּהְיֶה לָנָא יֵת אֶרְעָא הָדָא אֶרְעָא
 עֹבְדָא חֵלֶב וּדְבָשׁ

8 וַיּוֹצֵאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה

wonder fear
 וּבְמִרְאָה גָדֹל וּבְאַתּוֹת וּבְמוֹפְתִים:

9 וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת

אֶרֶץ זָבֶת חֵלֶב וּדְבָשׁ:

Rashi

אל המקום הזה. זה בית המקדש:

ויתן לנו את הארץ. כמשמעו:

И ныне, вот, принес я начатки плодов
 земли, которую Ты дал мне,
 Превечный! Тогда поставишь это пред
 Превечным, Богом твоим, и
 поклонись пред Превечным, Богом
 твоим.

וּכְעַן הָאֵא אֵיִתְתִּי יֵת רִישׁ אַבָּא דְאַרְעָא דִּיהֲבָתְ לִי יְיָ
 וְתַחְתְּנָה קֳדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְתִסְגִּיד קֳדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ

10 וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה

אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְהוָה וְהִנַּחְתּוּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

Rashi

והנחתו. מגיד שנוטלו אחר הנפת (ס"א הנחת) הכהן, ואוחזו בידו כשהוא קורא, וחוזר ומניף (ספרי שא):

И веселись о всех благах, которые
Превечный, Бог твой, дал тебе и дому
твоему, — ты и Левит и пришелец,
который в среде твоей.

וְתִחַדִּי בְּכָל טִבְתָּא דִּי יְהִי לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְלֹאֲנִשׁ בֵּיתְךָ
אֶת וְלֹאֲנִי וְגִיּוֹרָא דִּי בֵּינֵךְ

11 וְשִׂמְחָתְךָ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתְךָ

אֹתָהּ וְהַלְוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ: (ס)

Rashi

ושמחת בכל הטוב. מכאן אמרו, אין קורין מקרא בכורים אלא בזמן שמחה, מעצרת ועד החג, שאדם מלקט תבואתו ופירותיו ויינו ושמנו, אבל מהחג ואילך, מביא ואינו קורא (בכורים פ"א מ"ו):
אתה והלוי. אף הלוי חייב בביכורים אם נטעו בתוך עריהם:
והגר אשר בקרבך. מביא ואינו קורא, שאינו יכול לומר לאבותינו (שם מ"ד):

שני

Когда окончишь отделение всех
десятин произведений твоих в третий
год, год десятинный, и передашь
Левиту, пришельцу, сироте и вдове,
чтоб они ели во вратах твоих и
насыщались:

אֲרִי תִשְׂצִי לַעֲשֹׂרָא יֵת כָּל מַעֲשֵׂר עֲלִלְתָּךְ בַּשָּׁנָה
תְּלִיתָא שָׁנָה מַעֲשֵׂרָא וְתַתֵּן לְלֹאֲנִי לְגִיּוֹרָא לְיִתְמָא
וּלְאַרְמָלָא וַיִּכְלוּן בְּקִרְוֵיךָ וַיִּשְׂבְּעוּן

12 כִּי תִכְלֶה לַעֲשֹׂר אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה

הַשְּׁלִישִׁת שָׁנַת הַמַּעֲשֵׂר וְנָתַתָּה לְלֹאֲנִי לַגֵּר לְיִתְּוֹם

וּלְאַרְמָלָנָה וְאָכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ וַיִּשְׂבְּעוּ:

Rashi

כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית. כשתגמור להפריש מעשרות של שנה השלישית, קבע זמן הביעור והוידוי בערב הפסח של שנה הרביעית, שנאמר מקצה שלש שנים תוציא וגו' (לעיל יד, כח), נאמר כאן מקץ, ונאמר להלן מקץ שבע שנים (שם לא, י) לענין הקהל, מה להלן רגל אף כאן רגל, אי מה להלן חג הסוכות אף כאן חג הסוכות, תלמוד לומר כי תכלה לעשר, מעשרות של שנה השלישית רגל שהמעשרות כלין בו, וזהו פסח, שהרבה אילנות יש שנלקטין אחר הסוכות, נמצאו מעשרות של שלישית כלין בפסח של רביעית, וכל מי ששהה מעשרותיו, הצריכו הכתוב לבערו מן הבית:

שנת המעשר. שנה שאין נוהג בה אלא מעשר אחד (ראש השנה יב:) משני מעשרות שנהגו בשתי שנים שלפניה, ששנה ראשונה ושניה של שמטה נוהג בהן מעשר ראשון, כמו שנאמר כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר (במדבר יח, כו), ומעשר שני, שנאמר ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירשך ויצהרך (לעיל יד, כג), הרי שתי מעשרות, ובא ולמדך כאן בשנה השלישית, שאין נוהג מאותן שתי מעשרות אלא האחד, ואיזה, זה מעשר ראשון, ותחת מעשר שני יתן מעשר עני, שנאמר כאן. ונתתה ללוי. את אשר לו הרי מעשר ראשון. לגר ליתום ולאלמנה. זה מעשר עני: ואכלו בשעריך ושבעו. תן להם כדי שבעו, מכאן אמרו אין פוחתין לעני בגורן פחות מחצי קב חטים וכו' (פאה פ"ח מ"ה — ספרי שג):

Тогда скажи пред Превечным, Богом твоим: убрал я святыню из дома, и уже передал ее Левиту и пришельцу, сироте и вдове, согласно всей заповеди, которую Ты заповедал мне; я не отступил от заповедей Твоих, и не забыл;

13 ואמרתי לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם

נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה ככל מצותך אשר

צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי:

ותימר קדם יי אלהיך פלתי קדש מעשרא מן ביתא
ואף יהבתה ללואי ולגורא ליתמא ולארמלא ככל
פקודך די פקדתני לא עברית מפקודיך ולא אתנשיתי

Rashi

ואמרת לפני ה' אלהיך. התודה שנתת מעשרותיך:

בערתי הקדש מן הבית. זה מעשר שני ונטע רבעי (ספרי שג), ולמדך, שאם שהה מעשרותיו של שתי שנים ולא העלם לירושלים, שצריך להעלותם עכשיו:

וגם נתתיו ללוי. זה מעשר ראשון. וגם, לרבות תרומה (מעשר שני פ"ה מ"י) וביכורים:

ולגר ליתום ולאלמנה. זה מעשר עני:

ככל מצותך. נתתם כסדרן, לא הקדמתי תרומה לבכורים, ולא מעשר לתרומה ולא שני לראשון, שהתרומה קרויה ראשית,

שהיא ראשונה משנעשה דגן, וכתוב מלאך ודמעה לא תאחר (שמות כב, כח), לא תשנה את הסדר:

לא עברתי ממצותיך. לא הפרשתי ממין על שאינו מינו, ומן החדש על הישן (ולא מן התלוש על המחובר ולא מן המחובר על התלוש):

ולא שכחתי. מלברך על הפרשת מעשרות:

Я не ел в скорби моей от нея, и
ничего не убирал из нея в нечистоте,
и ничего не давал из нея для
мертвого; я слушал глас Превечного,
Бога моего, я поступил во всем так,
как Ты заповедал мне.

לֹא אֲכָלְתִּי בְּאֵבְלִי מִנֶּה וְלֹא פָלַתִּי מִנֶּה בְּמִסְאָב וְלֹא
יְהִיבִית מִנֶּה לְמִית קְבִלִית לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהֵי עֲבָדִית
כָּכָל דִּי פִקְדְתָּנִי

14 לֹא-אֲכָלְתִּי בְּאֵבְלִי מִמֶּנּוּ וְלֹא-בִעֲרָתִי מִמֶּנּוּ בְּטִמָּא

וְלֹא-נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמִית שְׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי

כָּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי:

Rashi

לא אכלתי באני ממנו. מכאן שאסור לאונן:

ולא בערתי ממנו בטמא. בין שאני טמא והוא טהור, בין שאני טהור והוא טמא, והיכן הוזהר על כך, לא תוכל לֹאֲכַל בְּשַׁעֲרֶיךָ
(דברים יב, יז) זו אכילת טומאה, כמ"ש בפסולי המוקדשים בְּשַׁעֲרֶיךָ תֹאכְלֻנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר וגו' (שם טו, כב), אבל זה לא
תוכל לאכול דרך אכילת שעריך האמור במקום אחר (יבמות עג: מכות יט:):

ולא נתתי ממנו למת. לעשות לו ארון ותכריכין (מעשר שני פ"ה מ"ב):

שמעתי בקול ה' אלהי. הביאותיו לבית הבחירה (שם):

עשיתי ככל אשר צויתני. שְׁמַחְתִּי וְשִׂמְחָתִי בו (שם):

Воззри же из святой обители Твоей, с
неба, и благослови народ твой,
Израиля, и землю, которую Ты дал
нам, как Ты клялся отцам нашим,
землю, текущую молоком и медом.

אֶסְתַּכִּי מִמְדּוֹר קוֹדֶשְׁךָ מִן שָׁמַיָא וּבִרְךָ יְיָ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
יִשְׂרָאֵל וְיִת אֶרְעָא דִּי יְהִבְתָּ לָּנָא כְּמָא דִּי קִימַתָּא
לְאַבְהָתָנָא אֶרֶע עֲבָדָא חֵלֶב וּדְבַשׁ

15 הַשְׁקִיפָה ^{properly} מִמַּעַן קֹדֶשְׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת-עַמְּךָ

אֶת-יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר

נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינוּ אֶרֶץ זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ: (ס)

Rashi

השקיפה ממעון קדשך. עשינו מה שגזרת עלינו, עֲשֵׂה אֵתָּה מֵה שֶׁעָלִיךָ לַעֲשׂוֹת (שם מ"ג), שאמרת אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ וגו'

וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם (ויקרא כו, ג"ד):

אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבותינו. לתת לנו, וקיימת ארץ זבת חלב ודבש:

שלישי

В день сей Превечный, Бог твой,
заповедует тебе исполнять
постановления сии и законы; блюди
же и исполняй их всем сердцем
твоим и всею душою твоею.

יומא הדין יי אלהך מפקדך למעבד ית קימא האלין
וית דינא ותטר ותעבד יתהון בכל לבך ובכל נפשך

16 היום הזה יהיה אלהיך מצוה לעשות את החקים

האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם

בכל לבבך ובכל נפשך:

Rashi

היום הזה ה' אלהיך מצוה. בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאילו בו ביום נצטוית עליהם:
ושמרת ועשית אותם. בת קול מברכתו, הבאת בכורים היום תשנה לשנה הבאה:

Превечному ты обещал ныне, что Он
будет тебе Богом и ты будешь ходить
путями Его, и соблюдать
постановления Его и заповеди Его и
законы Его, и слушать гласа Его;

ית יי חטבת יומא דין למנהי לך לאלה ולמהך בארחן
דתקנו קדמוהי ולמטר קימוהי ופקודוהי ודינוהי
ולקבלא למימרה

17 את־יהוה האמרת היום להיות לך לאלהים וללכת

בדרךיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע בקלו:

Rashi

האמרת האמירך. אין להם עד מוכיח במקרא, ולי נראה שהוא לשון הפרשה והבדלה, הבדלתיו לך מאלהי הנכר להיות לך
לאלהים, והוא הפרישך אליו מעמי הארץ להיות לו לעם סגולה, ומצאתי להם עד, והוא לשון תפארת, כמו יתאמרו כל פעלי
און (תהלים צד, ד):

А Превечный обещал тебе ныне, что
ты будешь Ему народом дорогого
удела, как Он говорил тебе, когда
будешь соблюдать все заповеди Его,

וְיִי חֲטָבְךָ יוֹמָא דִּין לְמַהְוֵי יְיָ לְעַם חֲבִיב כְּמָא דִּי
מִלִּיל לָךְ וּלְמַטְר כָּל פְּקוּדוֹהֵי

18 וַיְהִי־הָהּ הָאָמִירָךְ הַיּוֹם לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סְגֻלָּה ^{virtue} כְּאֲשֶׁר

דְּבַר־לָךְ וּלְשֹׁמֵר כָּל־מִצְוֹתָיו:

Rashi

כאשר דבר לך. והייתם לי סְגֻלָּה (שמות יט, ה):

И что Он поставит тебя высшим над
всеми народами, которых Он
сотворил, в хвалу и в славу и в
великолепие, и что ты будешь
народом святым у Превечного, Бога
твоего, как Он говорил.

וּלְמַתְנָךְ עֲלָאָה עַל כָּל עַמְמֵיָא דִּי עֲבַד לְתַשְׁבָּחָא
וּלְשׁוֹם וּלְרַבּוּ וּלְמַהְוֵי עִם קַדִּישׁ קָדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּמָא
דִּי מִלִּיל

19 וּלְתַתְּנָךְ עֲלִיוֹן עַל כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וּלְשֹׁם

וּלְתַפְאֶרֶת וּלְהִיתָךְ עִם־קֹדֶשׁ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּאֲשֶׁר ^{glory}

דְּבַר: (ס)

Rashi

ולהיותך עם קדוש כאשר דבר. והייתם לי קדושים (ויקרא כ, כו):

רביעי

דברים 27

И заповедал Моисей и старейшины
Израиля народу, и сказал:
соблюдайте всю заповедь, которую я
заповедую вам ныне.

וּפָקִיד מֹשֶׁה וְסָבִי יִשְׂרָאֵל יֵת עֲמָא לְמִימַר טַר יֵת כָּל
תְּפַקְדָּתָא דִּי אֲנָא מְפַקֵּד יִתְכוֹן יוֹמָא דִּין

1 וַיִּצְו מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הָעָם לֵאמֹר שְׁמַר

אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אִתְּכֶם הַיּוֹם:

Rashi

שמור את כל המצוה. לשון הווה, גרדנ"ט בלע"ז:

И да будет, в день, в который вы
перейдете Иордан, в землю, которую
Превечный, Бог твой, дает тебе,
поставь себе камни большие, и
обмажь их известью.

וַיְהִי בַּיּוֹמָא דִּי תַעְבְּרוּן יֵת יִרְדְּנָא לְאַרְעָא דִּי אֱלֹהִי
יְהִי לָךְ וּתְקִים לָךְ אֲבָנִין רַבִּרְבִּין וּתְסוּד יִתְהוֹן בְּסִידָא

2 וְהָיָה בַּיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבֹרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־הָאָרֶץ

אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְהִקְמַתָּ לָךְ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת

lime to plaster
וְשָׁדַתְּ אֹתָם בְּשִׂיד :

Rashi

והקמות לך. בירדן, ואחר כך תוציאו משם אחרות ותבנו מהן מזבח בהר עיבל, נמצאת אתה אומר שלשה מיני אבנים היו, שנים עשר בירדן, וכנגדן בגלגל, וכנגדן בהר עיבל, כדאיתא במסכת סוטה (דף לה:):

И напиши на них все слова учение
сего, по переходе твоём, дабы ты
вступил в землю, которую
Превечный, Бог твой, даёт тебе,
землю, текущую молоком и мёдом,
как говорил тебе Превечный, Бог
отцов твоих.

וְכָתוּב עֲלֵיהֶן ית כָּל פִּתְגָמֵי אֲרִי־תָא הָדָא בְּמַעְבְּרָךְ
בְּדִיל דִּי תַעוּל לְאַרְעָא דִּי אֱלֹהֶךָ יְהִי לָךְ אֶרְעָא
עֲבָדָא חֵלֶב וְדִבֶּשׁ כְּמָא דִּי מְלִיל יִי אֱלֹהָא דְאַבְהָתְךָ
לָךְ

И да будет, когда перейдете Иордан,
поставьте камни сии, о чем я
заповедую вам ныне, на горе Эвал, и
обмажь их известью.

וְיִהְיֶה בְּמַעְבְּרְכוֹן ית יִרְדְּנָא תְקִימוּן ית אֲבָנֵיָא הָאֵלִין דִּי
אֲנָא מְפַקְדִּי תִּכּוֹן יוֹמָא דִּין בְּטוֹרָא דְעֵיבֵל וְתִסּוּד יִתְהוֹן
בְּסִידָא

И устрой там жертвенник
Превечному, Богу твоему, жертвенник
из камней; не поднимай на них
железа.

וְתַבְנִי תַמָּן מִדְבַּחָא קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ מִדְבַּח אֲבָנִין לֹא
תָרִים עֲלֵיהֶן פְּרוֹזָלָא

3 וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעֵבְרָךְ

לְמַעַן אֲשֶׁר תָּבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ | נָתַן

לָךְ אֶרֶץ זָבַת חֵלֶב וְדִבֶּשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה

אֱלֹהֵי־אֲבֹתֶיךָ לָךְ:

4 וְהָיָה בְּעֵבְרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן תְּקִימוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה

אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם הַיּוֹם בְּהָרַ עֵיבֵל וְשִׁדְתִּי אֹתָם

בְּשִׂיד:

5 וּבָנִיתָ שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא־

to quiver

תִּנָּיַע עֲלֵיהֶם פְּרוֹזָל:

Из камней цельных устрой
жертвенник Превечному, Богу твоему,
и возноси на нем всесожжения
Превечному, Богу твоему.

אֲבָנִין שְׁלֵמִין תִּבְנֶה יְת מִדְבָּחָא דַּי אֱלֹהִי וְתִסַּק עָלוּהִי
עָלוֹן קָדָם יי אֱלֹהִי

И зарезывай жертвы мирные, и ешь
там, и веселись пред Превечным,
Богом твоим.

וְתִכּוֹס נִכְסֵי קוֹדֶשִׁין וְתִיכּוֹל תִּמָּן וְתִחַדִי קָדָם יי אֱלֹהִי

И напиши на камнях все слова
учение сего очень ясно.

וְתִכְתּוֹב עַל אֲבָנִיָּא יְת כָּל פְּתִגְמֵי אוֹרִיתָא הָדָא פְּרָשׁ
יָאוֹת

6 אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ
עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:

7 וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שֶׁם וְשִׁמַּחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

8 וְכָתַבְתָּ עַל־הָאֲבָנִים אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר

הֵיטָב: (ס)

Rashi

באר היטב. בשבעים לשון (שם לב.):

И говорил Моисей и священники-
Левиты всему Израилю, и сказали:
внимай и слушай, Израиль! В день
сей ты сделался народом Превечному,
Богу твоему.

וּמִלִּיל מֹשֶׁה וְכֹהֲנָיָא לְוָאִי לְכָל יִשְׂרָאֵל לְמִימָר אֲצִית
וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל יוֹמָא הַדִּין הָוִיתָא לְעָמָא קָדָם יי אֱלֹהִי

9 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הָלֹאִים אֶל כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

by
implication

הַסֵּכֶת | וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעָם

לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:

Rashi

הסכת. כתרומו:

היום הזה נהיית לעם. בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית:

Так слушай гласа Превечного, Бога
твоего, и исполняй заповеди Его и
постановления Его, которые я
заповедую тебе ныне.

וּתְקַבֵּל לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהִי וְתַעֲבֹד יְיָ פְּקוּדוֹתַי וְיָת
קִימוֹתַי דִּי אֲנָא מְפַקְדָּךְ יוֹמָא דִּין

10 וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וַעֲשִׂיתָ אֶת־מִצְוֹתָיו

וְאֶת־חֻקֵּי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם: (ס)

חמישי

И заповедал Моисей народу в тот же
день, сказав:

וּפְקִיד מֹשֶׁה יְיָ עָמָא בְּיוֹמָא הַהוּא לְמִימְרָ

11 וַיֹּצֵן מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר:

Эти должны стать, чтобы
благословлять народ, на горе
Геризим, когда перейдете Иордан:
Симеон и Левий и Иуда и Иссахар и
Иосиф и Вениамин;

אַלִּין יְקוּמוּן לְבִרְכָּא יְיָ עָמָא עַל טוֹרָא דְגֵרְזִים
בְּמַעֲבְרָכֹן יְיָ יִרְדְּנָא שְׁמַעוֹן וְלֵוִי וַיהוּדָה וַיִּשָּׁשֶׁכֶר
וַיֹּסֶף וּבִנְיָמִין

12 אֵלֶּה יַעֲמִדוּ לְבָרֵךְ אֶת־הָעָם עַל־הָר גֵּרְזִים בְּעִבְרָכֶם

אֶת־הַיַּרְדֵּן שְׁמַעוֹן וְלֵוִי וַיהוּדָה וַיִּשָּׁשֶׁכֶר וַיֹּסֶף וּבִנְיָמִין:

Rashi

לברך את העם. כדאיתא במסכת סוטה (דף לב.), ששה שבטים עלו לראש הר גרזים וששה לראש הר עיבל, והכהנים והלויים והארון למטה באמצע, הפכו לויים פניהם כלפי הר גרזים ופתחו בברכה, ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה וגו', ואלו ואלו עונין אמן, חזרו והפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה, ואומרים ארור האיש אשר יעשה פסל וגו', וכן כולם עד ארור אשר לא יקים:

А эти должны стать, для
проклинания, на горе Эвал: Рувим,
Гад и Асир и Завулон, Дан и
Неффалим.

ואֵלֶּין יְקוּמוּן עַל לְוִטִּיא בְּטוֹרָא דְּעִיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאַשֵּׁר
וַזְבוּלֹן דָּן וְנַפְתָּלִי

И возгласят Левиты и скажут ко всем
мужам Израилевым громким
голосом:

וַיְתִיבוּן לְוָאִי וַיִּמְרוּן לְכָל אֲנָשׁ יִשְׂרָאֵל קְלָא רְמָא

Проклят тот, кто делает изваяние
или литый кумир, мерзость пред
Превечным, произведение рук
художника, и поставит втайне! и да
возгласит весь народ и скажет: аминь.

לִיט גְּבָרָא דִּי יַעֲבֹד צֵלִם וּמִתְכָּא מְרַחֲקָא קֳדָם יי
עֲבַד יְדֵי אָמֵן וְשׁוּי בְּסִתְרָא וַיְתִיבוּן כָּל עַמָּא וַיִּמְרוּן
אָמֵן

Проклят унижающий отца своего и
мать свою! и да скажет весь народ:
аминь.

לִיט דִּיקְלִי אָבוּהִי וְאִמֵּיהּ וַיִּמַּר כָּל עַמָּא אָמֵן

Проклят отодвигающий между
ближнего своего! и да скажет весь
народ: аминь.

לִיט דִּישְׁנֵי תַּחוּמָא דְּחֻבְרָה וַיִּמַּר כָּל עַמָּא אָמֵן

13 וְאַלֶּה יַעֲמְדוּ עַל־הַקֶּלֶה בְּהָר עֵיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאַשֵּׁר
וַזְבוּלֹן דָּן וְנַפְתָּלִי:

14 וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם: (ס)

15 אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסֵּכָה תּוֹעֵבַת יְהוָה
מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ וְשֵׁם בְּסִתֵּר וְעָנוּ כָּל־הָעָם וְאָמְרוּ
אָמֵן: (ס)

16 אָרוּר מַקְלֶה אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס) ^{to be light}

Rashi
מקלה אביו. מזלזל, לשון ונקלה אחיך (לעיל כה, ג):

17 אָרוּר מַסִּיג גְּבוּל רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס) ^{to retreat}

Rashi

מסיג גבול. מחזירו לאחוריו וגונב את הקרקע, לשון וְהָסַג אָחֹר (ישעיה נט, יד):

Проклят заставляющий слепого
блуждать в дороге! и да скажет весь
народ: аминь.

לִיט דִּישְׁכּוּב עֹרֵא בְּאַרְחָא וַיִּמַּר כָּל עַמָּא אָמֵן

18 אָרוֹר מְשָׁגָה עוֹר בְּדַרְךְ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס) to stray

Rashi

משגה עור. הסומא בדבר, ומשיאו עצה רעה:

Проклят кривящий судом
пришельца, сироты и вдовы! и да
скажет весь народ: аминь.

לִיט דִּישְׁלִי דִּין דִּיר יִתְמָא וְאַרְמָלָא וַיִּמַּר כָּל עַמָּא אָמֵן

19 אָרוֹר מִטָּה מְשַׁפֵּט גִּרְתָּוִם וְאַלְמָנָה וְאָמַר כָּל־הָעָם

אָמֵן: (ס)

Проклят лежащий с женою отца
своего, ибо он открыл воскрилие отца
своего! и да скажет весь народ: аминь.

לִיט דִּישְׁכּוּב עִם אִתָּת אָבוּהִי אָרִי גְלִי כְּנָפָא דְּאָבוּהִי

וַיִּמַּר כָּל עַמָּא אָמֵן

20 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־אִשְׁתֹּ אָבִיו כִּי גִלָּה כְּנָף אָבִיו וְאָמַר

כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס)

Проклят лежащий с какою либо
скотиною! и да скажет весь народ:
аминь:

לִיט דִּישְׁכּוּב עִם כָּל בְּעִירָא וַיִּמַּר כָּל עַמָּא אָמֵן

21 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־כָּל־בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס)

Проклят лежащий с сестрою своего,
дочерью отца своего или дочерью
матери своей! и да скажет весь народ:
аминь.

לִיט דִּישְׁכּוּב עִם אִחְתָּהּ בֵּת אָבוּהִי אוֹ בֵּת אִמָּה וַיִּמַּר

כָּל עַמָּא אָמֵן

22 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־אִחְתּוֹ בֵּת־אָבִיו אוֹ בֵּת־אִמּוֹ וְאָמַר

כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס)

Проклят лежащий с тещею своею! и
да скажет весь народ: аминь.

ליט דיִשְׁכּוּב עִם חֲמוּתָהּ וַיִּמָּר כָּל עַמָּא אָמֵן

Проклят убивающий ближнего своего
тайно! и да скажет весь народ: аминь.

ליט דיִמְחִי לְחֻבְרָה בְּסִתְרָא וַיִּמָּר כָּל עַמָּא אָמֵן

23 אָרוּר שֹׁכֵב עִם־חֲתָנָתּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס)

24 אָרוּר מַכֵּה רֵעֵהוּ בְּסִתְרָא וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס)

Rashi

מכה רעהו בסתר. על לשון הרע הוא אומר. ראיתי ביסודו של רבי משה הדרשן, י"א ארורים יש כאן כנגד י"א שבטים, וכנגד שמעון לא כתב ארור, לפי שלא היה בלבו לברכו לפני מותו כשברך שאר השבטים, לכך לא רצה לקללו:

Проклят, приемлющий мзду, чтобы
погубить жизнь, кровь невинную! и
да скажет весь народ: аминь.

ליט די מַקְבֵּל שְׂחָדָא לְמַקְטֵל נֶפֶשׁ דָּם זָכִי וַיִּמָּר כָּל

עַמָּא אָמֵן

25 אָרוּר לִקְחָ שְׂחָדָא לְהַכּוֹת נֶפֶשׁ דָּם זָכִי וְאָמַר

a donation

כָּל־הָעָם אָמֵן: (ס)

Проклят, кто не соблюдает слов
учение сего для исполнения их! и да
скажет весь народ: аминь.

ליט די לֹא יָקִים יְת פְּתֻגְמֵי אוּרִיתָא הָדָא לְמַעַבְד

יְתָהוֹן וַיִּמָּר כָּל עַמָּא אָמֵן

26 אָרוּר אֲשֶׁר לֹא־יָקִים אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת

אוֹתָם וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: (פ)

Rashi

אשר לא יקים. אן כלל את כל התורה כולה, וקבלוה עליהם באלה ובשבועה:

דברים 28

И будет, если ты будешь слушать
гласа Превечного, Бога твоего, чтобы
блюсти исполнять все заповеди Его,
которые я заповедую тебе сегодня, то
поставит тебя Превечный, Бог твой,
высшим над всеми народами земли.

ויהי אם קבלא תקבל למימרא דיי אלהי למטר
למעבד ית כל פקודוהי די אנא מפקדך יומא דין
ויתננך יי אלהי עלאה על כל עממי ארעא

И придут на тебя все благословения
сии и почнут на тебе, если будешь
слушать гласа Превечного, Бога
твоего.

וייתון עלך כל ברכתא האלין וידבקנך ארי תקבל
למימרא דיי אלהי

Благословен ты в городе, и
благословен ты в поле.

ברוך את בקרתא וברוך את בחקלא

Благословен плод чрева твоего и плод
почвы твоей и плод скота твоего,
приплод волов твоих и приращение
овец твоих.

ברוך ולדא דמעך ואבא דארעך וולדא דבעירך בקרי
תוריד ועדרי ענך

1 והיה אם-שמע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר

לעשות את-כל-מצותי אשר אנכי מצוך היום ונתנך

יהוה אלהיך עליון על כל-גוי הארץ:

2 ובאו עליך כל-הברכות האלה והשיגך ^{to reach} כי תשמע

בקול יהוה אלהיך:

3 ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה:

4 ברוך פרי-בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך ^{send} שגר

אלפיד ועשתרות צאנך:

שגר אלפיה. ולדות בקרך, שהבהמה משגרת ממעיה:

ועשתרות צאנך. כתרגומו, ורבותינו אמרו (חולין פד:) למה נקרא שמם עשתרות, שמעשירות את בעליהן ומחזיקות אותם, כעשתרות הללו שהן סלעים חזקים:

Благословенна корзина твоя и
квашня твоя.

kneading
trough a basket
5 בָּרוּךְ טֵנָאָה וּמִשְׁאֲרֵתָהּ:

בָּרוּךְ סֶלֶף וְאַצֻּתָּהּ

Rashi

ברוך טנאך. פירותיך. דבר אחר טנאך, דבר לח שאתה מסנן בסלים:
ומשאריתך. דבר יבש, שנשאר בכלי ואינו זב:

Благословен ты при входе твоём, и
благословен ты при выходе твоём.

6 בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבְיוֹצֵאֶךָ אַתָּה בְּצֵאתְךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה בְּמַעְלֶךָ וּבְיֹצֵאֶךָ אַתָּה בְּמַפְקֶךָ

Rashi

ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך. שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם (בבא מציעא קז.):

שישי

Повергнет Превечный врагов твоих,
восстающих на тебя, пораженными
пред тобою; одною дорогою они
выступят против тебя, а семью
дорогами они побегут пред тобою.

7 יִתֵּן יְהוָה אֶת-אֹיְבֶיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ נִגְפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ

אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבִשְׁבָּעָה דְרָכִים יִנוֹסוּ לְפָנֶיךָ:

יִתֵּן יְיָ בְּעֲלֵי דַבָּרְךָ דְּקִימִין עָלֶיךָ תִּבְרִינִי קִדְמָךְ

בְּאַרְחָא תָּדָא יִפְקִין לְוַתְךָ וּבִשְׁבָּעָא אֲרִחִין יַעֲרְקִין

מִקְדָּמָךְ

Rashi

ובשבועה דרכים ינוסו לפניך. כן דרך הנבהלים לברוח, להיות מתפורין לכל צד:

Пошлет Превечный тебе
благословение в житницах твоих и во
всяком начинании руки твоей, и
благословит тебя на земле, которую
Превечный, Бог твой, дает тебе.

יִפְקֹד יי עֲמֶךָ ית בְּרִכְתָּא בְּאוֹצְרֶךָ וּבְכָל אוֹשְׁטוֹת יָדְךָ
וַיְבָרְכֶנְךָ בְּאַרְעָא דִּי אֱלֹהֶיךָ יֵהֵב לָךְ

Поставит тебя Превечный народом
святым Своим, как он клялся тебе,
когда будешь соблюдать заповеди
Превечного, Бога твоего, и будешь
ходить путями Его.

יְקִימֶנְךָ יי לֵה לְעַם קָדִישׁ כְּמָא דִּי קִיִּים לָךְ אֲרִי תִטֵּר
ית פְּקוּדֵיָא דִּי אֱלֹהֶיךָ וַתְּהִי בְּאַרְחֹן דְּתַקְנֵן קְדָמוּהִי

И увидят все народы земли, что имя
Превечного нарицается на тебе, и
убоятся тебя.

וַיַּחֲזוּ כָּל עַמְמֵי אֲרֵעָא אֲרִי שְׁמָא דִּי אַתְקֵרִי עֲלֶיךָ
וַיִּדְחֲלוּ מִנֶּךָ

И даст тебе Превечный
благоуспешное обилие в плоде чрева
твоего и в плоде скота твоего и в
плоде почвы твоей, на той земле,
которую Превечный клялся отцам
твоим дать тебе.

וַיִּתְּרֶנְךָ יי לְטָבָא בְּוֹלָדָא דְּמַעַד וּבְוֹלָדָא דְּבַעֲרֶיךָ
וּבְאַבָּא דְּאַרְעֶיךָ עַל אֲרֵעָא דִּי קִיִּים יי לְאַבְהָתְךָ לְמַתָּן
לָךְ

8 יֵצוּ יְהוָה אֶתְּךָ אֶת־הַבְּרִכָּה בְּאַסְמִיךָ וּבְכָל מִשְׁלַח ^{sending} ^{barn}

יָדְךָ וַיְבָרְכֶךָ בְּאַרְצֵי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:

9 יְקִימֶךָ יְהוָה לֹא לְעַם קָדוֹשׁ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָךְ כִּי

תִּשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו:

10 וַיֵּרְאוּ כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ

מִמֶּךָ:

11 וְהוֹתֵרֶךָ יְהוָה לְטוֹבָה בְּפָרִי בְטֶנֶךָ וּבְפָרִי בְּהֶמְתֶּךָ וּבְפָרִי

אֲדָמְתֶּךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתָּיִךָ לֵאמֹר

לָךְ:

Откроет тебе Превечный
 благодатную сокровищницу свою,
 небо, чтобы дать дождь земле твоей в
 свое время, и чтобы благословлять все
 дела руки твоей, и будешь давать
 займы многим народам, а сам не
 будешь брать займы.

יפתח יי לך ית אוצרה טבא ית שמיא למתן מטר
 ארעך בעדנה ולברכא ית כל עובדי ידך ותזון
 לעממין סגיאין ואת לא תזון

И сделает тебя Превечный головою, а
 не хвостом, и будешь только вверху, а
 не внизу, когда будешь слушаться
 заповедей Превечного, Бога твоего,
 которые я заповедую тебе сегодня
 блюсти и исполнять,

ויתננך יי לתקף ולא לחלש ותהי ברם לעלא ולא
 תהי לתחתא ארי תקבל לפקודיא דיי אלהך די אנא
 מפקדך יומא דין למטר ולמעבד

И не уклонишься от всех слов,
 которые я заповедую вам сегодня, ни
 направо, ни налево, чтобы пойти
 вслед богов иных, чтобы служить им.

ולא תסטון מכל פתגמא די אנא מפקד יתכון יומא
 דין ימינא ושמאלא למהך בתר טעות עממא
 למפלחגון

12 יפתח יהוה | לך את-אוצרו הטוב את-השמים לתת

מטר-ארצך בעתו ולברך את כל-מעשה ידך
 והלית ^{properly} גוים רבים ואתה לא תלוה:

13 ויתננך יהוה לראש ולא ^{the tail} לזנב והיית רק למעלה

ולא תהיה למטה כיתשמע אל-מצות | יהוה אלהיך
 אשר אנכי מצוך היום לשמר ולעשות:

14 ולא תסור מכל-הדברים אשר אנכי מצוה אתכם

היום ימין ושמאל ^{left} ללכת אחרי אלהים אחרים

לעבדם: (ס)

И будет, если не будешь слушать
гласа Превечного, Бога твоего, чтобы
блюсти исполнять все заповеди Его и
постановления Его, которые я
заповедую тебе сегодня, то придут
на тебя все проклятия сии, и
постигнут тебя.

ויהי אם לא תקבל במימרא דיי אלהיך למטר למעבד
ית כל פקודוהי וקימוהי די אנא מפקדך יומא דין
וייתון עלך כל לוטיא האליו וידבקנך

Проклят ты в городе, и проклят ты в
поле.

ליט את בקרתא וליט את בחקלא

Проклята корзина твоя и квашня
твоя.

ליט סלך ואצותך

Проклят плод чрева твоего и плод
почвы твоей, приплод волов твоих и
приращение овец твоих.

ליט ולדא דמעך ואבא דארעך בקרי תוריך ועדרי ענך

Проклят ты при входе твоём и
проклят ты при выходе твоём.

ליט את במעלך וליט את במפקך

15 והיה אם לא תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר

לעשות את כל מצותיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום

to reach

ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך :

16 ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה:

kneading
trough

a basket

17 ארור טנאך ומשארתך:

send

18 ארור פרי בטנה ופרי אדמתה שגר אלפיך

ועשתרות צאנך:

19 ארור אתה בבאך וארור אתה בצאתך:

Пошлет на тебя Превечный
проклятие, смятение и неудачу во
всяком начинании руки твоей,
которое станешь предпринимать,
доколе не будешь истреблен, и
доколе не погибнешь вдруг за злые
деяния твои, за то, что ты оставил
Меня.

יגרי יי בך ית מארתא וית שגושיא וית מזופיתא בכל
אושטות ידך די תעבד עד דתשתצי ועד דתיבד בפריע
מן קדם בישות עובדיך דשבקתא דחלתי

Прилепит к тебе Превечный моровую
язву, пока она не истребит тебя с
земли, в которую ты входишь, чтобы
владеть ею.

ידבק יי בך ית מותא עד דישיצי יתך מעל ארעא די
את עלל לתמן למירתה

Поразит тебя Превечный чахоткою и
горячкою и лихорадкою и
воспалением и сухотою и засухою и
ржею, и они будут преследовать тебя,
пока не погибнешь.

ימחנך יי בשחפתא ובקדחתא ובדלקתא ובחרחורא
ובחרפא ובשדפוןא ובירקוןא וירדפוןא עד דתיבד

20 יִשְׁלַח יְהוָה | בְּךָ אֶת־הַמָּאֲרָה אֶת־הַמְּהוּמָה וְאֶת־
הַמְּגִעָתָה בְּכָל־מַשְׁלַח יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַד הַשְׁמִדְךָ
וְעַד־אַבְדְּךָ מִהָרַם מִפְּנֵי רָע מַעַלְלֶיךָ אֲשֶׁר עֹבְרָתִי:

Rashi
המארה. חסרון, כמו צרעת ממארת (ויקרא יג, נא):
המהומה. שגוש, קול בהלות:

21 יִדְבֶּק יְהוָה בְּךָ אֶת־הַדָּבָר עַד כָּלְתּוֹ אֶתְךָ מֵעַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

22 יִכְנֶה יְהוָה בְּשַׁחֲפָת וּבִקְדַחַת וּבְדִלְקַת וּבְחִרְחֹר וּבְחִרְבַּ וּבְשִׁדְפוֹן וּבִירְקוֹן וּרְדִפוֹ עַד אֲבִדְךָ:

paleness blight
וּבִירְקוֹן וּרְדִפוֹ עַד אֲבִדְךָ:

Rashi
בשחפת. שבשרו נשחף ונפוח:
ובקדחת. לשון כי אש קדחה באפי (דברים לב, כב), והוא אש של חולי מלווי בלע"ז שהיא חמה מאוד:

ובדלקת. חמה יותר מקדחת, ומיני חלאים הם:

ובחרחר. חולי המחממו תוך הגוף וצמא תמיד למים, ובלע"ז אשרינמנ"ט, לשון ועצמי חרה מני חרב (אויב ל, ל), נחר מפח מאש (ירמיה ו, כט):

ובחרב. יביא עליך גייסות:

ובשדפון ובירקון. מכות תבואה שבשדות. שדפון. רוח קדים אשילד"ה בלע"ז.

ירקון. יובש, ופני התבואה מכסיפין ונהפכין לירקון, קמ"א בלע"ז:

עד אבדך. תרגום עד דתיבד, כלומר עד אבוד אותך, שתכלה מאליו:

И будут небеса твои, которые над
головою твоею, медью, а земля,
которая под тобою, железом.

23 והיו שמיך אשר על־ראשך נחשת והארץ

אשר־תחתיו ברזל:

ויהיו שמיך די עליו רישך חסינין כנחשא מלאחתא
מטרא וארעא די תחותך תקיפא כפרזלא מלמעבד
פרין

Rashi

והיו שמיך אשר על ראשך נחשת. קללות הללו משה מפי עצמו אמרן, ושבהר סיני מפי הקב"ה אמרן כמשמעו, וכן נאמר ואם לא תשמעו לי (ויקרא כו, יד), ואם תלכו עמי קרי (שם כא), וכאן הוא אומר לקול ה' אלהיך, ידבק ה' בך, יככה ה'. הקל משה בקללותיו לאמרן בלשון יחיד, וגם כן בקללה זו הקל, שבראשונות הוא אומר את שמיכם כפרזל ואת ארצכם כנחשה (שם יט), שלא יהיו השמים מזיעין כדרך שאין הברזל מזיע, ומתוך כך יהא חורב בעולם, והארץ תהא מזיעה כדרך שהנחשת מזיע והיא מרקבת פירותיה, וכאן הוא אומר שמיך נחשת וארצך ברזל, שיהיו שמים מזיעין, אע"פ שלא יריקו מטר, מכל מקום לא יהיה חורב של אבדון בעולם, והארץ לא תהיה מזיעה כדרך שאין הברזל מזיע, ואין הפירות מרקבין, ומכל מקום קללה היא, בין שהיא כנחושת בין שהיא כברזל לא תוציא פירות, וכן השמים לא יריקו מטר:

Обратит Превечный дождь земли
твоей в пыль и прах; с неба падать
будут они на тебя, доколе не будешь
истреблен.

24 יתן יהוה את־מטר ארצך אבק ועפר מן־השמים

ירד עליך עד השמדך:

יתן יי ית מטר ארעך אבקא ועפרא מן שמיא יחות
עלך עד דתשתצי

Rashi

מטר ארצך אבק ועפר. זיקא דבתר מטרא (תענית ג:), מטר יורד ולא כל צרכו ואין בו כדי להרביץ את העפר, והרוח באה ומעלה את האבק, ומכסה את עשב הזרעים שהן לחים מן המים, ונדבק בהם ונעשה טיט, ומתייבש ומרקבין:

Повергнет тебя Превечный
пораженным пред врагами твоими;
одною дорогою ты выступишь против
него, а семью дорогами побежишь
пред ним, и ты будешь страшилищем
для всех царств земли.

יִתְּנֶנּוּ יְיָ תְּבִיר קֶדֶם סִנְאָה בְּאַרְחָא קָדָא תְּפֹק לְוִתָּהּ
וּבְשִׁבְעָא אֲרָחָן תַּעְרוֹק מִקְדָּמוֹהִי וְתֵהִי לְוִיעַ לְכָל
מַלְכוּת אֲרָעָא

Rashi

לזעוה. לאימה ולזיע, שזוועו כל שומעי מכותיך ממך, ויאמרו אוי לנו שלא יבא עלינו כדרך שבא על אלו:

И будет труп твой на съедение всем
птицам небесным и зверям земным, и
не будет устрашающего.

וְתֵהִי נְבִלְתָּהּ מִשְׁגָּרָא לְמִיכַל לְכָל עוֹפָא דְשָׁמַיָא
וּלְבִעִירַת אֲרָעָא וְלִית דְּמִנִּיד

Поразит тебя Превечный нарывами
Египетскими и вередями и коростою
и шелудьями, от которых ты не в
состоянии будешь исцелиться.

יִמְחֲנֶנּוּ יְיָ בְּשַׁחֲנָא דְּמִצְרַיִם וּבְטַחֲוִרִין וּבְגַרְבָּא וּבְחֲרִיס
יְבִישׁ דִּי לֹא תִכּוּל לְאַתְסָאָהּ

25 יִתְּנֶנּוּ יְהוָה | נִגְף לְפָנַי אִיבִיד בְּדֶרֶךְ אֶחָד תֵּצֵא אֵלַי

agitation
וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים תֵּנּוּס לְפָנָיו וְהִיִּית לְזַעֲוָה לְכָל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ:

26 וְהִיִּיתָ נְבִלְתָּהּ לְמֹאֲכָל לְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֶמַת

to shudder
with terror

הָאָרֶץ וְאִין מַחְרִיד :

27 יִפְלֶה יְהוָה בְּשַׁחֲוִין מִצְרַיִם וּבַעֲפָלִים [וּבְטַחֲוִרִים] scurf hemorrhoid boil

וּבְגַרְבּ וּבְחֲרִיס אֲשֶׁר לֹא־תִכּוּל לְהִרְפָּא:

Rashi

בשחין מצרים. רע היה מאד, לח מבפנים ויבש מבחוץ, כדאיתא בבכורות (מא.):

גר. שחין לח:

חרס. שחין יבש כחרס:

Поразит тебя Превечный
сумасшествием и слепотою и
смущением сердца.

יִמְחֹנֵךְ יי בְּטִפְשׁוֹתָא וּבְסִמּוּתָא וּבְשִׁעְמֻת לִבָּא

astonishmentblindness madness
28 יִכְכֶּה יְהוָה בְּשִׁגְעוֹן וּבְעִוְרוֹן וּבְתִמְהוֹן לִבָּב:

Rashi

ובתמהון לבב. אוטם הלב, אשטורדישו"ן בלע"ז:

И будешь ходить ощупью в полдень,
как слепой ходит ощупью в потьмах,
и не будешь преуспевать в путях
твоих, и будешь притесняем и грабим
во все дни, и не будет помогающего.

וְתִהְיֶי מְמַשֵּׁשׁ בְּטֶהְרָא כְּמָא דִּי מַשֵּׁשׁ עוּרְא בְּקִבְלָא
וְלֹא תַצְלַח יְת אֲרֻחְתֶּיךָ וְתִהְיֶי בְּרֵם עֲשִׁיק וְאַנִּים כָּל
יוֹמָיָא וְלִית דְּפָרִיק

a light to feel of
29 וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ בְּצִהָרִים כְּאִשֶּׁר יִמַּשֵּׁשׁ הָעוֹר

to press
upon

darkness

בְּאַפְלָה וְלֹא תַצְלִיחַ אֶת־דִּרְכֶּיךָ וְהָיִיתָ אֶךְ עֲשׂוֹק

to pluck off

וְגִזּוּל כָּל־הַיָּמִים וְאֵין מוֹשִׁיעַ:

Rashi

עשוק. בכל מעשיך יהיה ערעור:

Женщину сосватаешь себе, а другой
совокупится с нею; дом выстроишь,
но не поселишься в нем; виноградник
насадишь, но не почнешь его.

אַתָּתָא תִּירוֹס וּגְבַר אַחֲרֹן יִשְׁכַּבְנָה בֵּיתָא תְּכַנִּי וְלֹא
תִּיתֵב בֵּיה כְּרָמָא תַּצּוּב וְלֹא תַחלִּנָּה

to engage
for
matrimony

30 אִשָּׁה תֵּאָרֵשׁ וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגַּלְנָה [יִשְׁכַּבְנָה] בֵּית

תְּבַנָּה וְלֹא־תֵשֵׁב בּוֹ כְּרֵם תִּטַּע וְלֹא תַחלִּלְנוּ:

Rashi

ישגלנה. לשון שגל, פילגש, והכתוב כינהו לשבח ישכבנה, (מגילה כה:) ותקון סופרים הוא זה:

תחללנו. בשנה הרביעית לאכול פריו:

Вол твой зарезан будет пред глазами твоими, но не будешь есть от него; осел твой отнят будет у тебя, и не возвратится тебе; овцы твои отданы будут врагам твоим, и не будет помогающего тебе.

תֹּרֶךְ יְהִי נֶכֶס לְעֵינֶיךָ וְלֹא תִיכּוֹל מִנֶּה חֶמְרֶךָ יְהִי אָנֹס
מִקְדָּמֶךָ וְלֹא יָתוּב לָךְ עֶנְךָ מִסִּירִין לְבַעֲלֵי דְבָבֶךָ וְלִית
לָךְ פֶּרִיק

Сыны твои и дочери твои отданы будут другому народу, и глаза твои будут видеть это и истаевать по них весь день, и не будет силы в руке твоей.

בָּנֶיךָ וּבָנֹתֶיךָ מִסִּירִין לְעַמָּא אַחֲרֶן וְעֵינֶיךָ חֲזֹן וִיסוּפֹן
בְּגִלְגֻלָּהֶן כָּל יוֹמָא וְלִית חֵילָא בִידֶךָ

31 שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֶמְרֶךָ גָּזוּל

מִלִּפְנֵיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנְךָ נִתְּנוֹת לְאִיֲבֶיךָ וְאֵין לָךְ
מוֹשִׁיעַ:

32 בָּנֶיךָ וּבָנֹתֶיךָ נִתְּנִים לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת

אֲלֵיהֶם כָּל־הַיּוֹם וְאֵין לָאֵל יָדָה:

Rashi

וכלות אליהם. מצפות אליהם שישבו ואינם שבים, כל תוחלת שאינה באה קרויה כליון עינים:

Плод почвы твоей и весь труд твой поест народ, которого ты не знаешь, и будешь только притесняем и мучим во все дни.

אַבָּא דְאַרְעָךָ וְכָל לֵאוֹתָךְ יִכּוֹל עַמָּא דִּי לֹא יָדַעְתָּ וְתִהִי
בְרִם עֲשִׂיק וְרַעִיעַ כָּל יוֹמָא

И сойдешь с ума от зрелища пред очами твоими, которое будешь видеть.

וְתִהִי מְשֻׁטָּטָה מִחֲזוּ עֵינֶיךָ דִּי תִּחְזִי

33 פְּרִי אֲדָמְתְּךָ וְכָל־יִגְיעֶךָ יֹאכַל עִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ

וְהָיִיתָ רַק עֲשׂוּק וְרָצוּץ כָּל־הַיָּמִים:

toil
to crack in
pieces

34 וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

to rave
through
insanity

Поразит тебя Превечный нарывами
злокачественными на коленях и
голенях, от которых не в состоянии
будешь исцелиться, от ступни ноги
твоей до темени твоего.

יִמְחֹנֵךְ יי בְּשִׁחָנָא בִּישָׂא עַל רִכְבֵּיָא וְעַל שְׁקִיָּא דִּי לֹא
תְכוּל לְאַתְסָאָה מִפְּרִסְתָּ רִגְלֶךָ וְעַד מוֹחֶךָ

Отведет Превечный тебя и царя
твоего, которого ты поставишь над
собою, к народу, которого не знал ни
ты, ни отцы твои, и будешь служить
там богам иным, дереву и камню.

יְגִלִי יי יְתֵךְ וְיֵת מֶלְכְּךָ דִּי תִקִּים עָלֶיךָ לְעַם דִּי לֹא יָדַעְתָּ
אֶת וְאַבְהֶתֶיךָ וְתַפְלַח תִּמְן לְעַמְמִיָּא פְּלִחִי טַעוּתָא אֲעָא
וְאַבְנָא

И будешь ужасом, притчею и
посмешищем между всеми народами,
куда отведет тебя Превечный.

וְתִהְיִי לְצִדּוֹ לְמִתְלִי וּלְשׁוּעִי בְּכָל עַמְמִיָּא דִּי יִדְבָּרְנֶךָ יי
לְתִמְן

Много семени вынесешь на поле, а
мало соберешь, ибо пожрет его
саранча.

בְּרַע זָרַע סְגִי תִפְקֹ לְחֻקְלָא וְזִיעַר תִּכְנוּשׁ אָרִי יִחְסְלֶנָּה
גּוֹבָא

the leg

35 יִכְכֶּה יְהוָה בְּשִׁחִין רָע עַל-הַבְּרָכִים וְעַל-הַשְׁקִיָּם

scalp

אֲשֶׁר לֹא-תוּכַל לְהִרְפָּא מִכָּף רִגְלֶךָ וְעַד קִדְקִדְךָ :

36 יוֹלִיךָ יְהוָה אֶתְּךָ וְאֶת-מֶלְכְּךָ אֲשֶׁר תִּקִּים עָלֶיךָ אֶל-גּוֹי

אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ אֶתָּה וְאַבְהֶתֶיךָ וְעַבְדְּתָּ שָׂם אֱלֹהִים

אֲחֵרִים עֵץ וְאֶבֶן:

we repeated

37 וְהִיִּיתָ לְשִׂמָּה לְמִשָּׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים אֲשֶׁר-

to drive forth

יִנְהַגְךָ יְהוָה שְׂמָה:

Rashi

לשמה. אש"ו אשטורדישו"ן כל הרואה אותך ישום עליך:

למשל. כשתבא מכה רעה על אדם, יאמרו זו דומה למכת פלוני:

ולשנינה. לשון וְשִׁנְנָתָם (דברים ו, ז), ידברו כך, וכן תרגומו וּלְשׁוּעִי, לשון ספור, ואשתעי:

to eat off

38 זָרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמַעֲט תֵּאָסֹף כִּי יִחְסְלֶנָּה

a locust

הָאַרְבֶּה :

יחסלנו. יכלנו, ועל שם כך נקרא חסיל, שמכלה את הכל (ירושלמי תענית פ"ג ה"ו):

Виноградники будешь садить и
возделывать, а вина не будешь пить и
не будешь собирать, ибо поест его
червь.

כרמין תצוב ותפלה וחמרא לא תשתי ולא תכנוש

ארי תיכלנה תלעתא

Маслины будут у тебя во всей области
твоей, но елеем не будешь мазаться,
ибо осыплется маслина твоя.

זיתין יהיו לך בכל תחומך ומשחא לא תסוף ארי

יתרון זיתך

39 כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה ולא תאגר כי
he gathered

a maggot
תאכלנו התלעת :

40 זיתים יהיו לך בכל גבולך ושמך לא תסוף כי
properly

to pluck off
ישל זיתך :

כי ישל. ישיר פירותיו, לשון ונשל הפרזל (שם יט, ה):

Сынов и дочерей родишь, но их не
будет у тебя, ибо они пойдут в плен.

בנין ובנות תוליד ולא יהיו לך ארי יהיו בשובך

Все деревья твои и плоды почвы твоей
истребит сверчок.

כל אילנך ואבא דארעך יחסננה סקא

42 כל עצה ופרי אדמתך יירש הצלצל :
to ring

יירש הצלצל. יעשנו הארבה רש מן הפרי:

יירש. יעני:

הצלצל. מין ארבה. ואי אפשר לפרש יירש לשון ירושה, שא"כ היה לו לכתוב יירש, ולא לשון הורשה וגרושין, שא"כ היה לו לכתוב יוריש:

Пришелец, который в среде твоей,
будет возвышаться над тобою выше,
выше, а ты нисходить будешь ниже,
ниже,

תֹּתֵב עָרַל דִּי בִינָךְ יְהִי סָלִיק עֵיל מִנָּךְ לְעֵלָא
וְאַתָּה תְּהִי נָחַת לְתַחְתָּא לְתַחְתָּא

Он будет давать тебе займы, а ты не
будешь давать ему займы; он будет
головою, а ты будешь хвостом.

הוּא יִזְכְּנֶךָ וְאַתָּה לֹא תִזְכְּנֶהּ הוּא יְהִי לְתַקִּיף וְאַתָּה תְּהִי
לְחֵלֶשׁ

И придут на тебя все проклятие сии,
и будут преследовать тебя, и
постигнут тебя, доколе не будешь
истреблен, потому что ты не слушал
гласа Превечного, Бога твоего, чтобы
соблюдать заповеди Его и
постановления Его, которые Он
заповедал тебе.

וַיִּתֵּנוּ עָלֶיךָ כָּל לְוִטְיָא הָאֵלִין וַיִּרְדְּפֶנּוּ וַיִּדְבְּקֶנּוּ עַד
דְּתַשְׁתַּצִּי אָרִי לֹא קִבְּלָתָא לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהֵיךָ לְמַטְר
פְּקוּדֵיהִי וְקִימוּהִי דִּי פִקְדָךְ

И будут они на тебе знаменiem и
обличением, и на потомстве твоём во
век.

וַיְהִיוֹן בְּךָ לְאֹת וּלְמוֹפֶת וּבְבִנְיָךְ עַד עָלָם

43 הִגֵּל אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה עָלֶיךָ מֵעֵלָה מֵעֵלָה וְאַתָּה

תִּרְדַּ מִּטָּה מִטָּה:

44 הוּא יִלְוֶךָ וְאַתָּה לֹא תִלְוֶנּוּ הוּא יְהִיָּה לְרֹאשׁ וְאַתָּה

תְּהִיָּה לְזָנָב:

45 וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלֹת הָאֵלֶּה וַיִּרְדְּפוּךָ וַהֲשִׁיגוּךָ עַד

הַשְׁמָדָךְ כִּי-לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר

מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר צִוָּךְ:

46 וְהָיוּ בְּךָ לְאֹת וּלְמוֹפֶת וּבְזִרְעֶךָ עַד-עוֹלָם: wonder

За то, что ты не служил Превечному,
Богу твоему, с веселием и радостью
сердца, при обилии во всем,

חֲלָף דִּי לֹא פִלְחֵתָא קָדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּחֵדוּא וּבְשִׁפְיוֹת
לְבָא מְסֻגִּי כֹלָא

Rashi

מרוב כל. בעוד שהיה לך כל טוב:

Будешь служить врагу твоему,
которого Превечный пошлет на тебя,
в голоде, и в жажде, и в наготе, и в
недостатке во всем; и возложит он
ярмо железное на выю твою, доколе
не истребит тебя.

וְתַפְלַח יָת בְּעַלֵּי דְבִבְדָּא דִּי יִגְרִינָה יְיָ בְּדָא בְּכַפְנָא
וּבְצָחוּתָא וּבְעֶרְטֻלִיתָא וּבְחִסְרוֹת כֹּלָא וַיִּתֵּן גִּיר פְּרִזְלָא
עַל צִוְאָרְךָ עַד דִּישִׁיצי יָתָךְ

Подымет Превечный на тебя народ
издалека, от края земли, как орла
налетающего, народ, языка которого
не понимаешь,

יִיתִי יְיָ עֲלֶיךָ עִם מְרַחֵיק מְסִיפֵי אֲרַעָא כְּמָא דִּי מְשַׁתְּדִי
נִשְׂרָא עֲמָא דִּי לֹא תִשְׁמַע לִישְׁנָה

47 תַּחַת אֲשֶׁר לֹא-עֲבַדְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה

וּבְטוֹב לֵבָב מְרֹב כָּל:

48 וְעַבַּדְתָּ אֶת־אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנוּ יְהוָה בְּךָ בְּרָעַב

nudity

וּבְצָמָא וּבְעִירָם וּבְחֶסֶר כָּל וְנָתַן עָלַי בְּרוֹל עַל־

the back of
the neck

צִוְאָרְךָ עַד הִשְׁמִידוּ אֹתָךְ:

49 יֵשָׂא יְהוָה עָלֶיךָ גּוֹי מִרְחוֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ כְּאֶשֶׁר

to dart

יִדָּאָה הַנִּשָּׂא גּוֹי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע לִישְׁנֹו:

Rashi

כאשר ידאה הנשר. פתאום, ודרך מצלחת ויקלו סוסיו:

לא תשמע לשונו. לא תכיר לשונו, וכן תשמע חלום לפתך אתו (בראשית מא, טו), וכן כי שמע יוסף (שם מב, כג), אינטינדר"י
בלע"ז:

Народ, наглый видом, который не уважит лица старца, и юноши не пощадит.

עם תקוף אפין די לא יסב אפין לסבא ועל ינקא לא

מרחם

И будет он поедать плод скота твоего и плод почвы твоей, доколе ты не будешь истреблен, ибо он не оставит тебе ни хлеба, ни виноградного сока и елея, ни приплода волов твоих и приращения овец твоих, пока не уничтожит тебя.

וַיִּכּוֹל וְלָדָא דְּבַעֲרֶיךָ וְאַבָּא דְּאַרְעָךָ עַד דְּתִשְׁתַּצִּי דִּי

לֹא יִשָּׂאֵר לָךְ עֲבוּרָא חֲמָרָא וּמִשְׁחָא בְּקָרֵי תוֹרֶיךָ

וְעֲדָרֵי עֵנָף עַד דְּיֻבַּד יָתֶךָ

И будет теснить тебя во всех вратах твоих — до падения стен твоих, высоких и крепких, на которые ты полагаешься —, во всей земле твоей, и будет теснить тебя во всех вратах твоих, во всей земле твоей, которую Превечный, Бог твой, дал тебе.

וַיַּעַק לָךְ בְּכָל קְרוֹיָךְ עַד דִּיכַבֵּשׁ שׁוּרֶיךָ רַמְיָא וּבְרִיכֵיָא

דִּי אַתָּה רַחֵץ לְאַשְׁתִּזְבָּא בְּהֵן בְּכָל אֶרְעָךָ וַיַּעַק לָךְ בְּכָל

קְרוֹיָךְ בְּכָל אֶרְעָךָ דִּי יְהִיב יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ

50 גוי עז פנים אשר לא-ישא פנים לזקן ונער לא יחן:

51 וְאָכַל פְּרִי בְהֶמְתְּךָ וּפְרִי־אֲדָמְתְּךָ עַד הַשְׁמֹדֶךָ אֲשֶׁר

לֹא־יִשָּׂאֵיר לָךְ דָּגָן תִּירוֹשׁ ^{new wine} וַיִּצְהָר ^{oil} שֶׁגֶר אֶלְפִידֶיךָ

וְעִשְׂתִּירֶת צֹאנֶיךָ עַד הָאֵבִידוֹ אֹתָךְ:

52 וְהִצָּר לָךְ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ עַד רֹדֶת חֻמְתֶּיךָ הַגְּבוּהוֹת ^{to cramp}

וְהַבְצֻרוֹת אֲשֶׁר אַתָּה בֹטָח בָּהֶן בְּכָל־אַרְצְךָ וְהִצָּר לָךְ ^{to gather grapes}

בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ בְּכָל־אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ:

Rashi

עד רדת חמתך. לשון רדוי וכבוש:

И ты станешь есть плод чрева твоего,
плоть сынов твоих и дочерей твоих,
которых Превечный, Бог твой, дал
тебе, в осаде и удручении, которым
будет удручать тебя враг твой.

וְתִכּוֹל וְלֶדָא דְּמַעַד בֶּשֶׂר בְּנֵיךָ וּבָנִיתֶיךָ דִּי יֵהֵב לָךְ יִי
אֱלֹהֶיךָ בְּצִירָא וּבְעֻקָּתָא דִּיעַק לָךְ סָנְאֵךְ

53 וְאָכַלְתָּ פְּרִי־בֶטֶן בֶּשֶׂר בְּנֵיךָ וּבָנִיתֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר־ יִצִּיק לָךְ
to compress a narrow place

אִיבָךְ:

Rashi

ואכלת פרי בטן בשר בניך וגוי' במצור. מחמת שיהיו צרים על העיר, ויהיה שם מצוק עקת רעבון:

Муж, самый изнеженный у тебя и
сильно привыкший к роскоши, — око
его будет безжалостно к брату его и к
жене лона его и к остальным детям
его, которых еще оставит,

גִּבְרָא דְּרַכִּיךָ בֶּךָ וְדַמְפְּנָךְ לַחֲדָא תַבְּאֵשׁ עֵינָהּ בְּאַחֵיהּ
וּבְאַתַּת קִימָהּ וּבְשָׂאָר בְּנוֹהֵי דִי יִשְׂרָאֵל

54 הָאִישׁ הַרַךְ בֶּךָ וְהָעֲנָג מְאֹד תִּרְעַע עֵינָו בְּאַחֵיו
luxurious tender

וּבְאַשְׁתּוֹ חֵילוֹ וּבְיָתָרוֹ בְּנָיו אֲשֶׁר יוֹתִיר:

Rashi

הרך כך והענוג. הוא הרך הוא הענוג, לשון פינוק, ומהתענג ומרך מוכיח עליהם ששניהם אחד, אע"פ שהוא מפונק ודעתו קצה בדבר מאוס, ימתק לו לרעבוננו בשר בניו ובנותיו, עד כי תרע עינו בבניו הנותרים מתת לאחד מהם מבשר בניו, אחיהם אשר יאכל. דבר אחר הרך כך, הרחמני ורך הלבב, מרוב רעבתנות יתאכזרו, ולא יתנו מבשר בניהם השחוטים לבניהם הנותרים:

Чтобы не дать никому из них от
плоти детей своих, которых он будет
есть, ибо не оставят ему ничего в
осаде и удручении, которым будет
тебя удручать враг твой во всех вратах
твоих.

55 מִתַּת | לְאַתָּד מֵהֶם מִבֶּשֶׂר בְּנָיו אֲשֶׁר יֹאכֹל מִבְּלִי

הַשְּׂאִיר־לוֹ כָּל בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יִצִּיק לָךְ אִיבָךְ

בְּכָל־שַׁעְרֶיךָ:

מלמתן לחד מנהון מבשר בנוי די ייכול מדלא אשתאר לה כלא בצירא ובעקתא די יעק לך סנאד בכל קרויך

Самая изнеженная у тебя и
привыкшая к роскоши, которая не
пыталась ставить ступню ноги своей
на землю от роскоши и
изнеженности, — око её будет
безжалостно к мужу лона её и к
дочери её,

דרכיכא בך ודמפנקא די לא נסיאת פרסת רגלה
לאחתא על ארעא ממפנקו ומרכיכו תבאש עינה
בגבר קימה ובברה ובברתה

56 הרפה בך והעננה אשר לא- ^{to test}נסתה כפ־רגלה

הציג ^{to place permanently}עלה־ארץ מהתענג ^{to be soft or pliable}ומרוך ^{softness}תרע עינה

באיש חיקה ובבנה ובבתה:

Rashi

תרע עינה באיש חיקה ובבנה ובבתה. הגדולים:

И к последу её, выходящему из среды
ног её, и к детям её, которых она
родит, ибо она будет есть их, от
недостатка во всем, тайно, в осаде и
удручении, которым будет удручать
тебя враг твой во всех вратах твоих.

ובזער בנהא דיפקון מנה ובבנהא די תלד ארי
תיכלנון בחסירות כלא בסתרא בצירא ובעקתא די
יעק לך סנאד בקרויך

a fetus or
babe

57 ובשליטה היוצת | מבין רגליה ובבניה אשר תלד

כי־תאכלם בחסר־כל בסתר במצור ובמצוק אשר

יציק לך איבך בשעריך:

Rashi

ובשליטה. בניה הקטנים, בכולן תהא עינה צרה כשתאכל את האחד, מליתן לאשר אצלה מן הבשר:

Когда не будешь блюсти исполнять
все слова учение сего, написанные в
книге сей, чтобы бояться славного и
страшного имени сего, —
Превечного, Бога твоего:

אם לא תטר למעבד ית כל פתגמי אורייתא הדא
דכתיבין בספרא הדין למדחל ית שפא יקירא ודחילא
הדין ית יי אלהיך

То необыкновенными сделает
Превечный язвы твои и язвы семени
твоего, язвами великими и
продолжительными, и болезнями
лютыми и продолжительными.

ויפרש יי ית מחתך וית מחת בניך מחן רבך
ומהימן ומכתשין בישין ומהימן

58 אם-לא תשמר לעשות את-כל-דברי התורה הזאת

הכתובים בספר הזה ליראה את-השם הנכבד והנורא

הזה את יהוה אלהיך:

59 והפלא יהוה את-מפתך ואת מכות זרעך מכות גדולות

malady
ונאמנות וחלים רעים ונאמנים:

Rashi

והפלא ה' את מכתך. מופלאות ומובדלות משאר מכות:

ונאמנות. ליסרך לקיים שליחותן:

И обратит на тебя все недуги Египта,
которых ты боишься, и они прильнут
к тебе.

ויתב בך ית כל מכתשי מצרים די דחלתא מקדמיהון
וידבקון בך

to fear

יגרת

sickness

60 והשיב בך את כל- מדינה מצרים אשר

מפניהם ודבקו בך:

Rashi

אשר יגרת מפניהם. מפני המכות, כשהיו ישראל רואים מכות משונות הבאות על מצרים, היו יראים מהם שלא יבואו גם עליהם, תדע, שכן כתיב והיה אם שמוע תשמע וגו' כל המחלה אשר שומתי במצרים לא אשים עליך (שמות טו, כו). אין מיראין את האדם אלא בדבר שהוא יגור ממנו:

Даже всякую болезнь и всякую язву,
которая не написана в книге учение
сего, наведет Превечный на тебя,
доколе не будешь истреблен.

אף כל מרע וכל מחא די לא כתיבין בספרא
דאורייתא הדא ייתגון יי עלך עד דישתצף

И останетесь в малом числе людей,
вместо того, чтобы вы были как
звезды небесные по
многочисленности, ибо ты не слушал
гласа Превечного, Бога твоего.

ותשתארונו בעם זער חלף די הויתון כוכבי שמיא
למסגי ארי לא קבלתא למימרא דיי אלהך

И будет, подобно тому, как
Превечный радовался о вас, чтобы
благотворить вам и умножать вас,
точно также он будет радоваться о
вас, чтобы уничтожать вас и
истреблять вас, и вы исторгнуты
будете из земли, в которую вы
вступаете, чтобы владеть ею.

ויהי כמא דחדי יי עליכון לאוטבא יתכון ולאסגא
יתכון כן יחדי יי עליכון לאובדא יתכון ולשצא יתכון
ותטלטלון מעל ארעא דאת עלל לתמן למירתה

61 גם כל-חלי וכל-מכה אשר לא כתוב בספר התורה

הזאת יעלם יהוה עליך עד השמדך:

Rashi

יעלם. לשון עלייה:

62 ונשארתם במתי מעט תחת אשר הייתם ככוכבי

השמים לרב כילא שמעת בקול יהוה אלהיך:

Rashi

ונשארתם במתי מעט תחת וגו'. מועטין חלופ מרובין:

63 וְהָיָה כְּאֶשֶׁר-^{to be bright}שׁ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהִיטִיב אֲתֶכֶם

וְלְהַרְבּוֹת אֲתֶכֶם כִּן יַשִּׁישׁ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֲתֶכֶם

וְלְהַשְׁמִיד אֲתֶכֶם וְנִסַּחְתֶּם ^{to tear away}מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-אַתֶּם

בְּאֶשְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ:

Rashi

כן ישיש ה'. את אויביכם (מגילה י:): עליכם להאביד וגו':
ונסחתם. לשון עקירה, וכן בית גאים יסח ה' (משלי טו, כה):

И рассеет тебя Превечный между
всеми народами от одного края земли
до другого края земли, и будешь
служить там богам иным — которых
не знал ни ты, ни отцы твои —
дереву и камню.

ויבדרנך יי בכל עממיא מסיפי ארעא ועד סיפי ארעא
ותפלח תמן לעממיא פלחי טעותא די לא ידעת את
ואבהתך אעא ואבנא

64 וְהַפִּיצָךָ יְהוָה בְּכָל־הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה

הָאָרֶץ וְעַבְדָּתָ שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ

אֹתָהּ וְאֲבֹתֶיךָ עַץ וָאֶבֶן:

Rashi

ועבדת שם אלהים אחרים. כתרוממו, לא עבודת אלהות ממש, אלא מעלים מס וגולגליות לכומרי עבודת אלילים:

Но и между народами сими не
найдешь покоя, и не будет отдыха
ступне ноги твоей, и даст тебе там
Бог сердце трепещущее, истаевание
очей и истомление души.

ובעממיא האנון לא תנוח ולא יהי מנח לפרסת רגלך
וימתן יי לך תמן לב דחל וחסכת עינין ומפחן נפש

quiet

מנוח

65 וּבְגוֹיִם הָהֵם לֹא תִרְגָּעַ וְלֹא־יִהְיֶה

pining

וכליון

timid

רגז

לְכַף־רַגְלֶךָ וְנִתְּן יְהוָה לְךָ שֵׁם לֵב

sorrow

עינים ודאבון נפש:

Rashi

לא תרגיע. לא תנוח, כמו וזאת המרגעה (ישעיה כח, יב):

לב רגז. לב חרד, כתרוממו דחיל, כמו שאול מתחת רגזה לך (שם יד, ט), שמעו עמים ירגזון (שמות טו, יד), מוסדות השמים
ירגזו (שמואל-ב כב, ח):

וכליון עינים. מצפה לישועה ולא תבא:

И будет жизнь твоя висеть пред
тобою, и будешь трепетать день и
ночь, и не будешь уверен в жизни
твоей.

וְהָיוֹן חַיִּיד תִּלָּן לְךָ מִקְבֵּל וְתִהְיִי תוֹה לִילִיא וַיִּמָּא וְלֹא
תִהְיִימִן בְּחַיִּיד

by day 66 וְהָיוֹן חַיִּיד תִּלָּאִים לְךָ מִגֵּד וּפְחָדָה לִילָה וַיּוֹמָם to suspend

וְלֹא תִאֲמִין בְּחַיִּיד:

Rashi

חייד תלואים לך. על הספק. כל ספק קרוי תלוי, שמא אמות היום בחרב הבאה עלינו. ורבותינו דרשו, (מנחות קג): זה הלוקח
תבואה מן השוק:
ולא תאמין בחייד. זה הסומך על הפלטר (שם):

Утром скажешь: о если бы настал
вечер! а вечером скажешь: о если бы
настало утро! — от трепета сердца
твоего, которым ты трепетать будешь,
и от зрелища пред очами твоими,
которое ты будешь видеть.

בְּצַפְרָא תִימַר מִן יָתֵן רִמְזָא וּבְרִמְזָא תִימַר מִן יָתֵן
צַפְרָא מִתְּוֹהוּת לְבָבִי דִּי תִהְיִי תוֹה וּמַחְזוּ עֵינִיד דִּי תִהְיִי
חֲזִי

67 בְּבֹקֶר תֹּאמַר מִיִּיתֵן עֶרֶב וּבְעֶרֶב תֹּאמַר מִיִּיתֵן בֹּקֶר

מִפְּחָד לְבָבִי אֲשֶׁר תִּפְחֹד וּמִמְרָא עֵינִיד אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

Rashi

בבוקר תאמר מי יתן ערב. ויהיה הערב של אמש (סוטה מט):
ובערב תאמר מי יתן בוקר. של שחרית, שהצרות מתחזקות תמיד, וכל שעה מרובה קללתה משלפניה (שם):

И возвратит тебя Превечный в Египет
на кораблях тем путем, о котором я
сказал тебе: ты более не увидишь его;
и будете продаваться там врагам
вашим в рабы и рабыни, и не будет
покупающего.

וְיִתְכַנְּךָ יְיָ מִצָּרִים בְּסַפִּינֵי בְּאֶרְחָא דִּי אֲמַרִית לָךְ לֹא
תוֹסֵף עוֹד לְמַחְזִיחַ וְתִזְדַּבְּנוּן תָּמָן לְבַעְלֵי דְכַבְּדָךְ לְעַבְדִּין
וְלֹאֲמָהֶן וְלִית דְּקִנָּה

68 וְהִשִּׁיבְךָ יְהוָה | מִצָּרִים בְּאֶנְיוֹת^{a ship} בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי

לָךְ לֹא־תִסְיָה עוֹד לְרֹאשֶׁתָּה וְהִתְמַכְרְתָם שָׁם לְאִי־בִיךָ

לְעֶבְדִּים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קִנָּה: (ס)

Rashi

באניות. בספינות בשביה:

והתמכרתם שם לאויבך. אתם מבקשים להיות נמכרים להם לעבדים ולשפחות:

ואין קנה. כי יגזרו עליך הרג וכליון:

והתמכרתם. בלע"ז איפורונדרי"ץ ווי"ש. ולא יתכן לפרש והתמכרתם בלשון ונמכרתם ע"י מוכרים אחרים, מפני שנאמר אחריו

ואין קונה:

Вот слова завета, который Превечный
повелел Моисею заключить с сынами
Израилевыми в земле Моавитской,
кроме завета, который Он заключил с
ними при Хореве.

אֲלֵין פְּתֻגְמֵי קִימָא דִּי פְקִיד יְיָ ית מִשָּׁה לְמַגֹּזֵר עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב בְּרַ מְקִימָא דִּי גִזֵּר עֲמֵהוֹן
בְּחֶרֶב

69 אֱלֹהִי דְבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה לְכַתֵּב

אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְץ מוֹאָב מִלְּבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּתַב

אִתָּם בְּחֶרֶב: (פ)

Rashi

לכרות את בני ישראל. שיקבלו עליהם את התורה באלה ובשבועה:

מלבד הברית. קללות שבתורת כהנים שנאמרו בסיני:

שביעי

דברים 29

И созвал Моисей всего Израиля, и
сказал им: вы видели, что Превечный
сделал пред глазами вашими в земле
Египетской с Фараоном и всеми
слугами его и всю землю его,

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְהוֹן אַתֶּם חֲזִיתֶם יְיָ
כָּל דֵּי עֲבַד יְיָ לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וְלִכָּל
עַבְדֵּי אֶרֶץ

Те испытания великие, которые
видели глаза твои, те знамения и
чудеса великие.

נִסֵּי רַבִּיבִין דִּי חֲזָאָה עֵינֶיךָ אֶתִּיא וּמוֹפְתֵיא רַבִּיבִיא
הָאֵנוּן

Но не дал вам Превечный сердца,
чтобы сознать, и глаз, чтобы видеть,
и ушей, чтобы слышать — до сего дня.

וְלֹא יְהִי לָכֵן לְבָא לְמַדַּע וְעֵינִין לְמַחֲזִי וְאָזְנִין
לְשִׁמְעָה עַד יוֹמָא הַדִּין

1 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם

רְאִיתֶם אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְעֵינֵיכֶם בְּאֶרֶץ

מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וְלִכָּל-עַבְדָּיו וְלִכָּל-אֶרֶץ:

2 הַמִּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ הָאֵתָה וְהַמִּפְתִּים wonder a testing

הַגְּדֹלִים הָהֵם:

3 וְלֹא-נָתַן יְהוָה לָכֶם לֵב לְדַעַת וְעֵינַיִם לְרֹאוֹת וְאָזְנִים

לְשִׁמְעָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

Rashi

ולא נתן ה' לכם לב לדעת. להכיר את חסדי הקב"ה ולהדבק בו:

עד היום הזה. שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמ"ש וַיִּתֶּנָּה אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי (לקמן לא, ט), באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו, משה רבינו, אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך

עליה, ויאמרו לנו יום מחר, לא לכם נתנה, לנו נתנה, ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם, היום הזה נהיית לעם וגו' (לעיל כז, ט), היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום:

И водил я вас сорок лет по пустыне,
одежды ваши не ветшали на вас, и
обувь твоя не ветшала на ноге твоей.

וּדְבָרִית יִתְכוֹן אַרְבָּעִין שָׁנִין בְּמִדְבָּרָא לֹא בִלִּיאַת
כְּסוּתְכוֹן מִנְכוֹן וּמִסָּנָךְ לֹא עָדוּ מֵעַל רַגְלֶךָ

Хлеба вы не ели, и вина и сикера не
пили, дабы вы сознали, что Я
Превечный, Бог ваш.

לֶחֶמָא לֹא אָכַלְתִּין וְחֶמֶר חָדַת וְעֵתִיק לֹא שְׁתִּיתִין
בְּדִיל דְּתִדְעוּן אֲרִי אֲנָא יְיָ אֱלֹהֶיכוֹן

И пришли вы к месту сему; и
выступил Сихон, царь Хешбонский, и
Ог, царь Башанский, против нас на
войну, и мы поразили их.

וַאֲתִיתוּן לְאַתְרָא הַדִּין וּנְפַק סִיחוֹן מִלְּפָא דְחֶשְׁבוֹן וְעוֹג
מִלְּפָא דְמִתָּנָן לְקַדְמוּתָנָא לְאַגְחָא קָרְבָא וּמַחוּנוֹן

4 וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר לֹא-בָלוּ
to fail

שְׁלֵמִיתְכֶם מֵעַלְיֶכֶם וְנִעְלָךְ לֹא-בָלְתָה מֵעַל רַגְלֶךָ:

5 לֶחֶם לֹא אָכַלְתֶּם וַיִּין וְשִׁכָר לֹא שְׁתִּיתֶם לְמַעַן תִּדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

6 וַתָּבֹאוּ אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיֵּצֵא סִיחוֹן מֶלֶךְ-חֶשְׁבוֹן וְעוֹג
מֶלֶךְ-בָּשָׁן לְקָרְאֲתָנוּ לְמִלְחָמָה וַנִּכְסֶם:

Rashi

ותבאו אל המקום הזה. עתה אתם רואים עצמכם בגדולה וכבוד, אל תבעטו במקום ואל ירום לבבכם, ושמרתם את דברי הברית הזאת. דבר אחר ולא נתן ה' לכם לב לדעת, שאין אדם עומד על סוף דעתו של רבו וחכמת משנתו עד ארבעים שנה (עבודה זרה ה:), ולפיכך לא הקפיד עליכם המקום עד היום הזה, אבל מכאן ואילך יקפיד, ולפיכך: ושמרתם את דברי הברית הזאת וגו'.

И взяли мы землю их, и отдали ее в
удел Рувимитам и Гадитам и
половине колена Манассиина.

וַנִּסְבְּנָא יְת אַרְעָהוֹן וִיהִבְנָה לְאַחֲסָנָא לְשִׁבְטָא דְרְאוּבֵן
וּלְשִׁבְטָא דְגָד וּלְפִלְגוֹת שְׁבְטָא דְמְנַשֶּׁה

a
Reubenite
or
descendant...

7 וַנִּקַּח אֶת-אַרְצָם וַנִּתְּנָה לְנַחֲלָה לְרְאוּבֵנִי וְלִגְדִי וּלְמְנַשֶּׁה

a
Menashshite
or...

שִׁבְט הַמְנַשִּׁי :

Соблюдайте же слова завета сего и
исполняйте их, дабы вы преуспевали
во всем, что ни будете делать.

וְתִטְּרוּ יֵת פִּתְגָּמֵי קִימָא הָדָא וְתַעֲבְדוּן יְתְּהוֹן בְּדִיל
דְּתַצְלִחוּן יֵת כָּל דִּי תַעֲבְדוּן

8 וּשְׁמִרְתֶּם אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן

תִּשְׁכָּלּוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: (פ)

Isaiah 60:1-22

הפטרה — ישעיהו

הפטרה

Arise, shine, for thy light is come, And
the glory of the LORD is risen upon
thee.

For, behold, darkness shall cover the
earth, And gross darkness the peoples;
But upon thee the LORD will arise, And
His glory shall be seen upon thee.

And nations shall walk at thy light, And
kings at the brightness of thy rising.

Lift Up thine eyes round about, and see:
They all are gathered together, and
come to thee; Thy sons come from far,
And thy daughters are borne on the
side.

properly
1 קוּמִי אוֹרִי כִּי בָּא אוֹרְךָ וּכְבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ זֶרַח :

2 כִּי־הִגָּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה־אֶרֶץ וְעֲרַפֵּל ^{nation} לְאֻמִּים ^{fog} וְעֲרַפֵּל וְעָלֶיךָ

יִזְרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלֶיךָ יֵרָאֶה:

a rising of light
3 וְהֵלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרְךָ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זֶרַח : ^{brilliancy}

4 שְׂאִי־סְבִיב עֵינֶיךָ וּרְאִי כָל־ם נִקְבְּצוּ בְּאוֹרְךָ בְּנֵיךָ

מִרְחוֹק יָבֹאוּ וּבְנֹתֶיךָ עַל־צֶד תֵּאֱמָנָה:

Then thou shalt see and be radiant, And
thy heart shall throb and be enlarged;
Because the abundance of the sea shall
be turned unto thee, The wealth of the
nations shall come unto thee.

The caravan of camels shall cover thee,
And of the young camels of Midian and
Ephah, All coming from Sheba; They
shall bring gold and incense, And shall
proclaim the praises of the LORD.

All the flocks of Kedar shall be gathered
together unto thee, The rams of
Nebaioth shall minister unto thee; They
shall come up with acceptance on Mine
altar, And I will glorify My glorious
house.

Who are these that fly as a cloud, And
as the doves to their cotes?

Surely the isles shall wait for Me, And
the ships of Tarshish first, To bring thy
sons from far, Their silver and their
gold with them, For the name of the
LORD thy God, And for the Holy One
of Israel, because He hath glorified thee.

And aliens shall build up thy walls,
And their kings shall minister unto
thee; For in My wrath I smote thee, But
in My favour have I had compassion on
thee. .

5 אִז תִּרְאִי וְנִהְרִית וּפְתַח וְרָחֵב לִבְבְּךָ כִּי־יִהְיֶה עָלֶיךָ
הַמִּזְוֶה יִם חֵיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ:

6 שְׂפֵלַת גְּמָלִים תִּכְסֹּף בְּכָרִי מִדִּין וְעֵיפָה כָלֶם
מִשְׁבָּא יָבֹאוּ זָהָב וְלִבְנָה ^{frankincense} יִשְׂאוּ וְתִהְיֶה יְהוָה
יְבַשְׂרוּ:

7 כָּל־צֹאן קִדְרִי יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי נְבִיּוֹת יִשְׂרָאֵל יַעֲלוּ
עַל־רִצּוֹן מִזְבְּחִי וּבֵית תַּפְאֲרָתִי ^{to gleam} אֶפְאֵר ^{glory}:

8 מִי־אֵלֶּה כַּעֲב תַעֲוִיפִנָּה וְכִינִים אֶל־אַרְבְּתֵיהֶם ^{a lattice}:

9 כִּי־לִי | אֵיִם יָקוּ ^{to bind together} וְאֶנְיוֹת ^{a ship} תִּרְשִׁישׁ בְּרֵאשִׁינָה

לְהָבִיא בְנֵיךָ מִרְחֹק כְּסָפָם וְזָהָבָם אִתָּם לְשֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ:

10 וּבָנוּ בְנֵי־נֹכַח חֲמִיתֶךָ וּמְלִיכֵיהֶם יִשְׂרָאֵל כִּי בְקֶצֶפִי
הִכִּיתִיךָ וּבְרִצּוֹנִי רָחַמְתִּיךָ:

Thy gates also shall be open continually,
Day and night, they shall not be shut;
That men may bring unto thee the
wealth of the nations, And their kings
in procession.

For that nation and kingdom that will
not serve thee shall perish; Yea, those
nations shall be utterly wasted.

The glory of Lebanon shall come unto
thee, The cypress, the plane-tree and
the larch together; To beautify the place
of My sanctuary, And I will make the
place of My feet glorious.

And the sons of them that afflicted thee
Shall come bending unto thee, And all
they that despised thee shall bow down
At the soles of thy feet; And they shall
call thee The city of the LORD, The
Zion of the Holy One of Israel.

Whereas thou hast been forsaken and
hated, So that no man passed through
thee, I will make thee an eternal
excellency, A joy of many generations.

Thou shalt also suck the milk of the
nations, And shalt suck the breast of
kings; And thou shalt know that I the
LORD am thy Saviour, And I, the
Mighty One of Jacob, thy Redeemer.

11 וּפְתָחוּ שְׁעָרֶיךָ תָּמִיד ^{by day} יוֹמָם וּלְיָלָה לֹא יִסָּגְרוּ
לְהָבִיא אֵלֶיךָ חֵיל גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם ^{to drive forth} נְהוֹגִים :

12 כִּי־הָגוֹי וְהַמְּלָכָה אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹדוּךָ יִאֲבְדוּ וְהַגּוֹיִם
חָרֵב יִחָרְבוּ:

13 כְּבוֹד הַלְבָנוֹן אֵלֶיךָ יָבוֹא ^{cypress tree} בְּרוֹשׁ ^{enduring} תִּדְהָר
וְתֵאשֹׁר ^{box tree} יַחֲדוּ לְפָאֵר מְקוֹם מְקֻדָּשִׁי וּמְקוֹם רַגְלִי
אֶכְבֵּד:

14 וְהָלְכוּ אֵלֶיךָ ^{to sink or depress} שְׁחוֹת בְּנֵי מַעֲזִיךְ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ עַל־כַּפּוֹת
רַגְלֶיךָ כָּל־מְנַאֲצֶיךָ ^{to scorn} וְקִרְאוּ לְךָ עֵיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל:

15 תַּחַת הָיִיתָ עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאֵין עוֹבֵר וְשִׁמְתִּיךָ לְגִאֲוֹן
עוֹלָם מְשׁוֹשׁ ^{joy} דּוֹר וָדוֹר:

16 וְיִנָּקְתָּ ^{to suck} חֵלֶב גּוֹיִם וְשֹׁד מְלָכִים תִּינָקִי וַיִּדְעַת כִּי אֲנִי
יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ וְגֹאֲלֶךָ ^{mighty} אֲבִיר יַעֲקֹב:

For brass I will bring gold, And for iron
I will bring silver, And for wood brass,
And for stones iron; I will also make thy
officers peace, And righteousness thy
magistrates.

Violence shall no more be heard in thy
land, Desolation nor destruction within
thy borders; But thou shalt call thy
walls Salvation, And thy gates Praise.

The sun shall be no more thy light by
day, Neither for brightness shall the
moon give light unto thee; But the
LORD shall be unto thee an everlasting
light, And thy God thy glory.

Thy sun shall no more go down,
Neither shall thy moon withdraw itself;
For the LORD shall be thine everlasting
light, And the days of thy mourning
shall be ended.

Thy people also shall be all righteous,
They shall inherit the land for ever; The
branch of My planting, the work of My
hands, Wherein I glory.

The smallest shall become a thousand,
And the least a mighty nation; I the
LORD will hasten it in its time.

17 תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַבְּרֹזֶל אָבִיא כֶּסֶף

וְתַחַת הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרֹזֶל וְשִׁמְתִּי
פְקֻדְתְּךָ שְׁלוֹם וְנִגְשִׁיךָ צִדְקָה: inspection

18 לֹא־יִשְׁמַע עוֹד קוֹם בְּאַרְצְךָ שָׁד וְשֹׁכֵר בְּגִבּוֹלֶיךָ

וְקִרְאָת יְשׁוּעָה חוֹמֹתֶיךָ וְשַׁעְרֶיךָ תִּהְיֶה:

19 לֹא־יִהְיֶה־לְךָ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְלֵילָה הַיָּרֵחַ

לֹא־יֵאֱדִיר לְךָ וְהָיָה־לְךָ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וְאֱלֹהֶיךָ
לְתִפְאָרְתְּךָ:

20 לֹא־יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֶׁךָ וַיִּרְחֹף לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה

יִהְיֶה־לְךָ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוֹ יָמֵי אֲבֹלֶיךָ:

21 וְעַמּוֹ כָּל־צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר plantation מטעו

[מִטְעִי] מַעֲשֵׂה יָדֶי לְהִתְפָּאֵר:

22 הַקָּטָן יִהְיֶה לְאַלְף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עַצוֹם אֲנִי יְהוָה little

בְּעֵתָה אַחֲרִישְׁנָה: (ס) to hurry